

kinderrechter mr. Romke de Vries 'ik hoef niet te kunnen zien om mij een beeld te vormen van een verdachte'

Door Joke van der Leij

'Zonder een speciaal pasje en een check door de metaaldetector kom je er niet in. Gerechtsgebouw Parnassus in Amsterdam Zuid/WTC is een streng bewaakte vesting. Dit is het domein van mr. Romke de Vries, de eerste blinde rechter in Nederland. Onbevreesd wacht hij me samen met hond Thierry op. 'Die poortjes zijn wel nodig. Laatst nog probeerde een mevrouw met een broodmes naar binnen te komen. Grinnikend: 'Niet iedereen is altijd blij met de rechter.'

Mr. Romke de Vries (1949) – grijs haar, expressief gezicht, zachte indringende stem – heeft gevoel voor humor. Een eigenschap die in zijn beroep goed van pas komt. Hij is kinderrechter in Amsterdam en behandelt jeugdstrafzaken en ondertoezichtstellingen. 'Soms is de spanning in de rechtszaal om te snijden. Dan kan een relativerende opmerking of een grapje lucht geven. Heel belangrijk, want mensen moeten zich veilig en vrij voelen om zich te kunnen uitspreken.'

helpende ogen

Romke de Vries werd geboren in Rotterdam in 1949 als deel van een te vroeg geboren tweeling. In de couveuze kreeg hij teveel zuurstof waardoor een oogaandoening ontstond en hij vrijwel blind werd. Tot zijn negentiende kon hij nog 5% zien, nu ziet hij alleen nog licht en donker. Kort na zijn geboorte verhuisden zijn ouders naar Indonesië waar hij tot zijn vijfde woonde. Maar vanwege zijn ernstige slechtziendheid keerde het gezin terug naar Nederland om zich te vestigen in Bilthoven. Daar ging Romke naar de Kees Boeke-school. 'Daar was een speciale low vision-afdeling voor kinderen met een visuele beperking. Met loepjes, extra verlichting in de klas, grootletterteksten en wat extra ondersteuning van de leerkracht en mijn ouders redde ik me prima. Ik koos daarna voor een rechtenstudie omdat ik onder de mensen wilde zijn. Wij rechters hebben een sociaal beroep.'

hond

Thierry komt tijdens het gesprek kwispelstaartend uit zijn mand om mij te besnuffelen. 'Thierry is nog jong en enthousiast', glimlacht Romke. 'Ik heb hem nog maar pas. Mijn vorige blindengeleidehond werd te oud en ik heb toch weer gekozen voor een nieuwe hond in plaats van lopen met een stok. Ik wilde niet meer terug naar de tijd dat mijn vrouw me iedere dag naar het station van mijn toenmalige

woonplaats Zoetermeer moest brengen. Dat was niet goed voor onze relatie. We willen allebei ons eigen leven kunnen leiden en onafhankelijk zijn. Bovendien ben ik niet zo'n handige stokloper. Een hond is flexibel. Als er ineens een fiets op de stoep ligt, loodst hij je er veilig omheen. Je loopt dus met meer zelfvertrouwen. Daar kan de meest geavanceerde elektronische witte stok niet tegenop.'

cd-Romke

Hoe doet een blinde kinderrechter zijn werk? 'Ik heb een laptop met brailleleesregel en spraakondersteuning waarop mijn dossiers staan opgeslagen. Samen met een assistent, die mijn helpende ogen heeft, selecteer ik wat nodig is voor een zitting. En via een zelfbedacht systeem van zoektekentjes kan ik speciale passages uit mijn dossiers snel terugvinden. Door mijn handicap ben ik systematischer en analytischer ingesteld. Dat is ook mijn kracht en meerwaarde. Ik heb inmiddels een enorme kennis opgebouwd. Mijn collega's noemen me cd-Romke omdat ik moeiteloos uit mijn hoofd wetsartikelen en jurisprudentie kan reproduceren.'

vet cool

Je een beeld vormen van een verdachte lijkt lastig als je blind bent. 'Ik heb een zesde zintuig ontwikkeld en vorm me op andere manieren een beeld van mensen', legt Romke uit. 'Ik voel de sfeer die om een verdachte heen hangt, luister naar de klank van iemands stem. Klinkt het gespannen, brutaal, verward of opgewekt? Of hoor ik andere dingen, zoals druk kauwgom kauwen of gezucht. Het kan natuurlijk ook een voordeel zijn dat je je niet laat afleiden door hoe mensen eruitzien. **Vrouw Justitia, het symbool voor recht, is niet voor niets blind.** Overigens hebben de meeste verdachten het niet eens door dat ik blind ben. Jongeren die het wel zien vinden het vaak "vet cool".'

duwtje

De eerste blinde rechter van Nederland – na zijn benoeming in 1982 volgden er nog twee – Romke de Vries realiseert zich dat het niet vanzelfsprekend is om zo'n mooie carrière te maken. 'Het is er de afgelopen jaren niet makkelijker op geworden voor mensen met een beperking. Dat merk ik aan een jonge blinde advocaat die ik als jobcoach begeleid. Hij is slim, net als ik een vechter en positief ingesteld. Met moeite vond hij een baan. Dat vond ik zo teleurstellend. De samenleving is harder geworden. Er zijn meer technische hulpmiddelen voor blinden en slechtzienden maar dat maakt ook dat mensen je eerder aan je lot over laten in de trant van: "Daar staat je apparatuur, ga je gang!" Het o zo belangrijke duwtje in de rug is lang niet altijd vanzelfsprekend. Ik heb op belangrijke momenten in mijn carrière altijd mensen ontmoet die meer keken naar mijn mogelijkheden dan naar mijn beperking en mij de kans gaven om me te bewijzen. Zo'n houding kan voor iemand die blind is net het verschil maken.'

iris maakt kennis met Romke de Vries